

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 16 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 4 „ — „

Helyben házhoz kordva:
 Egész évre . . . 20 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 5 „ — „

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 24 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kérésreok visszaadását vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ár: 8 fill.

NAGYVÁRAD, aug. 21.

Uj renaissance.

A magyar kereszténység és magyar alkotmányos királyság kilencszázados jubileumi ünnepei véget értek. Fényes, impozáns ünnepek voltak, méltók a nagy nemzetek történetében is ritka szép alkalomhoz. Kétségkívül hiányzott egy és más dolog, a mit a magyar keresztény lélek szeretett volna még ott látni, a mit ha a rendezőség idejében lép fel, el is érhetünk volna, — de másrészt nem tagadhatja a liberális sajtó sem, hogy ugy az esztergomi, mint a budapesti ünnepek lélekemelő, magasztosak voltak s fényes bizonyítást szolgáltattak arról, hogy a magyarországi katolicizmus hivatásának magaslatán áll.

Ékes bizonyítást szolgáltattak erről különösen az országos kath. nagygyűlés tárgyalásai és az a megható hódolati eucharistikus körmenet, melyhez hasonló nem látott még Magyarország fővárosa.

Nagyon bölcsen tette a kongresszus rendezősége, hogy teljesen távol tartotta a kongresszustól a politikát s még bölcsbben cselekedte, hogy a kongresszus tárgyalásaiba bevont olyan tárgyakat, a melyeknek nagytfontosságú jótékony hatása okvetlenül mutatkozni fog a kath. közéletben.

A kongresszus ülésein igen nagy számban vett részt a főváros és a vidék népe. A nyilvános üléseken mindig szük-

nek bizonyult a Vigadó nagyterme. Ez a lelkes közönség szétviszi tapasztalatait és benyomásait az egész országba s terjeszti azt mindenfelé a meggyőződés erejével, a lelkesedés hevével.

Nem is maradhat hatás nélkül olyan beszéd, a minőt Mayer püspök mondott a kath. nevelésről, Prohászka tanár a kath. tudományról, Mihályffy Ákos a kath. egyetemről és Zichy Nándor gróf a kath. hitéletéről.

Azt a felejthetetlen hatású hódolati körmenetet, melyet Majláth püspök vezetett az Oltáriszentséggel Budapest utcáin s a melyen mintegy félezer pap és sok ezer hívő vett részt jámbor buzgósággal, példás áhitattal, ezt a körmenetet hiába próbálná meg leírni a legerősebb, legragyogóbb színezésű toll is. A ki részt vett benne vagy csak távolról látta is, az nem bírta kivonni magát annak lélekemelő magasztos hatása alól s nem fogja azt elfeledni soha, míg él. De az áhitat hangja kétségkívül utat talált a magas égbe s remélhetőleg kieszközli a kegyelmet a keresztény szellemű renaissance szépen indult és szépen fejlődő és sok áldást ígérő nemes munkájára.

Méltán csatlakozott ehhez a Szent-István napi budavári körmenet nagy királyunk dicsőséges jobbival. Századok óta nem volt ily fényes a Szent-István napi körmenet, melyen ezuttal a koronás király is képviselve volt József főherczeggel, ki fiával együtt vett részt a körmeneten.

A budai új királyi palota már csak-

nem teljesen felépült. Olyan fényes, mint egykor Mátyás idejében volt. Készen van már benne a művésziesen, renaissance stílusban épített, remekül festett és diszített várkapolna, mely Szent-István dicsőségét fogja hirdetni s az ő dicsőséges jobbjanak nyújt illő, méltó hajlékot új századokon át. Tegnap indult először a körmenet az ujonnan felszentelt kápolnából.

Terjessze az a dicsőséges szent Jobb új, diszes hajlékából hosszú századokon át bősé es áldásait Szent-István utódjaira, Szent-István népére, — legyen mielőbb eszközlője és hirdetője a magyar katolicizmus renaissance-ának.

A pápa a pannonhalmi főapátnak.

Említettük már, hogy a pápa a magyar kereszténység kilencszázados ünnepe alkalmából levelet intézett Fehér Ipolyhoz, a pannonhalmi főapátnak. A szent atya apostoli áldását küldi a magyar benézéseknek a mostani jubileumra, a mikor méltó büszkeséggel tekinthetnek arra a munkára, a melynek alapjait ők vetették meg. A pápa levele szövege ekkép szól:

Kedves fiunk, üdvözlés és apostoli áldás!

A magyar honfoglalás ezredéves évfordulójának nemrég történt megünneplése után alkalomszerűen következik az, hogy a kilenczedik század fejeződik be azóta az idő óta, hogy a keresztény bölcsességnek hitvallása a magyaroknál köztekinthető tiszteletét és a törvények kellő oltalmát magának szerencsésen kivívta.

Kedvező alkalmul kínálkozik ez ugyanis annak nyomtatékos fölemlítésére, hogy mily helyesen volt gondoskodva az állam méltóság-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Egy okirat története.

Irta: Lubinszky Anna.

Régi okiratok közt kutatva, kezembe akadt egy, melynek keltje szól: Anno Domino 1632. Legnagyobb érdekléssel olvastam át ezen maga nemében eredeti okmányt s minden vágyam az volt, hogy megtudjam a benne foglalt határozat indító okát. A szerencse kedvezett, mert a mellette fekvő város magyarazzal szolgált. Mialatt a való és képzelet szellem-szárnyain a múltba tértek, elmesélem az okirat történetét.

— Nem és nem, az örökség az enyém, nem mondhatod, hogy jussod volna hozzá — szölt izgatottan szent-mihályi Sándor Mihály.

— Hogy lehetsz oly hitetlen, tökéletlen ember, már oly sokszor elmondtam, nekem e darab föld anyai részem s követelem, hogy át engedd azt, felelt az előbbi unokatestvére, delnei Incze Gáspár.

— Apai jussom az én nekem, még szent emlék is köt hozzá, oda nem adom, tegyen a törvény köztünk igazságot.

— Jó, de tudd meg, hogy ha perlekedésre kerül a dolog, nekem lesz igazam, mert bizonyítékom is van. Azért szép szerével is ide adhatod — s folyt a rokonok közt a vita órákig, használva a XVII. századbeli pattogós székely szólásmódokat.

De nem maradtak egyedül, mert egy pár közeli szomszéd is ellátogatott, névszerint Bors István, Endes Miklós és Boros Elek. Felkerült az asztalra a tüzes erdélyi bor, meg élénkültek az arcok, csillogtak a szemek s lassanként Sándor Mihály is lecsendesült. Kipirult arca visszanyerte rendez színét, de ajka körül fájdalmas, szomorú vonás jelent meg.

— Na öcsém, legyen béke közöttünk. Neked adom a földet egy kikötéssel, hogy a rajta levő kőrtefa az enyém maradjon. Mondtam már, szent emlék köt hozzá Akarjátok tudni, hogy mi? Elmondom.

— Régi történet az, hisz már öreg vagyok, hej pedig akkor tűz folyt az ereimben s ifjúságom teljében átöleltem volna az egész világot. Rokonok és szomszédok voltunk, csak ez a darab föld választotta el a két birtokot. Gondoljátok kiről beszélek? Hogyne, hisz ismertétek a gyönyörűség Mikó Ilonát.

— Gyermekkorunk óta nem láttuk egymást, mert elkerültem a háztól s 24 éves koromban tértem vissza. Első utam volt, hogy Mikókat meglátogassam. A rövidebb utat választottam, átvágtam a földeken éppen a kőrtefa irányába. Képzelték meglepetésemet, midőn a fa árnyékában egy remek szépségű, habfehér arcú alvó leánykát pillantottam meg. A májusi szél szétborzolta fekete fürteit s a lehalló zöld barka koszorút font márvány homlokára. Illatos volt a levegő, elragadó a bájos látvány s első pillanattól fogva éreztem, hogy e tüneményt szeretem. Egy belső érzés azt su-

gallta, hogy a leányka Ilona. Midőn lépteim zajától felébredve, csillogó kék szemével reám tekintett, felismerttem magamat. Örömmel üdvözölt, édesen mosolygott s én boldog voltam.

De rövid ideig tartott az, mert mialatt a reá hullott barkát szedte le; bal kezén arany karikát vettem észre. Szemem elhomályosult s reszkető ajakkal kérdeztem, hogy mennyaszony-e. Az volt, hisz tudjátok, a dúsgazdag Csomori kérte meg.

— Haza tértem. Elhatároztam, többé nem megyek hozzájuk, lemondok róla, hisz mást szeret. Napokig küzdöttem magammal — át-szenvedtem a pokol minden kínját — nem bírtam ki tovább — szívem legyőzött s elmentem. Ugy tetszett, mintha Ilona szeme szeretetteljesen villant volna meg, s ez a csillanás reménynyel töltött el, hátha szeret s akkor legyőzöm apja vasakarátát, megkötődök érte. Késő volt. Harmadnap volt az esküvője s addig nem jutottam Ilonához, mert ha közeledni akartam, mindig kikerült, kedves modora megváltozott, hideg, gögös lett. Fájt a szívem, nagyon fájt, de utolsó cseppig ki akartam üríteni a keserű kelyhet. Elmentem az esküvőre, hisz ti is ott voltatok. Láttam az oltárnál állani, látam völgegye diadalmas tekintetét s úgy tetszett, mintha Ilona szeme ismét szeretetteljesen villant volna felém, de nem — összerendeztem s halvány ajka körül megjelent a gög és hidegség.

Két évig mit sem hallottam róla, s azután — hisz tudjátok — halála hírére — s még va-

gáról és jólétéről mindaddig, míg az összes közintézmények összhangzásban voltak a szent vallással; ennek fölemlítése ugyanis hatalmasan szól azoknak megczófolására, a kik manapság teljesen ki akarják küszöbölni a vallást az államból.

Igen helyes gondolat volt tehát tisztelendő testvéreinktől, az ottani püspököktől, hogy az ilyen kínálkozó alkalmat nem szalasztják el, hanem a nevezetes eseménynek emlékéit, a jelen idők viszonyaira alkalmazva fölelevenítik. Ismeretes pedig előttünk, hogy azoknak a kedvező viszonyoknak a megteremtésében megvan nektek. Szt. Benedek atya tanítványainak a magatok külön része. Bőséges tanulságot tesz a történelem arról, hogy nem utolsó sorban kell a ti elődeitek buzgólkodásának és munkájának tulajdonítani azt, hogy a katolikus hit mély gyökereket vert és terebélyes fává nőtt a magyar nemzetben. Nagyon helyeseljük ez okból, hogy ugyanazok a főpapok hozzád, kedves fiunk, intézett közös levelekkel éppen e napokban mondották a ti rendetektől a legmegtisztelendőbb itéletet. Hogy pedig a családi dicsőségekről való ez a megemlékezés a közérdeknek hasznára váljék, fölötté óhajtjuk, hogy az bennetek mindinkább fokozza a vallás és haza iránt való érdemekre törekvést. Magatok is látjátok, hogy mily irigységgel viseltetnek sokan a katolikus hit iránt s úgy látszik, hogy nem kisebb hősiességet kíván fentartása, mint kívánt egykor meghonosítása és elterjesztése. Buzgólkodjatok tehát kedves fiaink és törekedjétek, a mint ezt rendeteknek ősi rendeltetése kívánja, a katolikus névnek dicsőségét Magyarország javára, szóval, tollal és példaadással, tőletek telhetőleg föntartani.

Az égi malasztok szerencsés jeléül és a mi jóindulatunk bizonyítékául nagy szeretettel adjuk reád és összes rendtársaidra apostoli áldásunkat.

Kelt Rómában, Szt. Péternél 1900. évi augusztus hó 6-án, pápaságunk 23. évében.

XIII. Leo pápa s. k.

lamit — egy izenetet, hogy félméternyre ássak a körtefa törzsénél s egy dobozt talállok. Ez tulajdonom. Kirohantam. Lázasan ástam fel a földet, kinyitottam a dobozt, egy levél feküdt benne. Oh, e sorok végtelen boldoggá és szerencsétlené tettek. Ilonámtól voltak. Könyecseppek töröltek el egy-egy szót, reszkető kéz írta.

Szeretett ártatlan lelke teljes hevével, de vőlegénye, ki észrevette érzelmeit, megesküdött, hogy megölet engem, ha kimutatja szerelmét. S így végezte levelét: — Te élj én Édesem, én tudom, hogy a földön maradásom sokáig úgy sem lesz, s ha meghalok, gondolj a te forron szerető Ilonádra.

Mondják még többet? Az évek teltek. A körtefa bucsuhelyem lett. Minden virág fakadáskor ott látom Édesemet, mint koszorúval ékesítve bájosan szendereg. — Hadd meg nekem e szent helyet ott én boldog vagyok.

Mint az okmány mutatja, delnei Ince Gáspár beleegyezett unokaöccse óhajába. Másnap a bírák előtt megírták az okmányt, mely imígyen végződik: — hogy, azon a jószágon legyen egy körtövényfa, melyet édes körtövényfának neveznek, hogy míg az a fa el nem vész, addig az Sándor Mihály birodalmába legyen, hogy az meddig annak az ágai ki érnek a föld is az ő birodalmába legyen, hogyha a körtövény elvész a földhöz ne tartanak számot Ince Gáspár uram is, ha valakit tart a házában, akárki legyen, tehetsége szerint a körtövényt oltalmazza.

Vasary Kolos hercegprimás augusztus 19-én táviratot intézett Fehér Ipoly főpáthoz, a mely így szól:

A kereszténység meghonosításának kilencszázados évfordulóján hazafias kegyelettel és forró háláérzettel emlékezvén Szt. Benedek fiaira, a kik a térítés nagy munkájának hősei voltak: szívem egész melegével kérem a Mindenhatót, tartsa meg és halmozza el áldásaival lelkes utódaikat.

A nm. püspöki kar nevében:

Vasary Kolos,
bíboros, hercegprimás.

Szell és Bánffy kibékülése.

A kettős ünnepnap sajátos dolgot vetett fölszínre, a mely egyelőre a levegőben kövályog, az elmében kísért és külső nyilvánulásaiban a kulcsák mögött, ott a hol a politikai események készülnek, egyik-másik politikai frakciót ejtett nyugtalanságba.

Nem csekélyebb dologról van szó, — írja a szenzációkban utazó M. Esti Lap — mint Szell Kálmán és báró Bánffy Dezső kibéküléséről. A jelenlegi és a volt miniszterelnök közt országosan közmondásossá vált antagonizmusának megszüntetése képezi a magyar politika békekövacsainak nagy és súlyos gondját. Már is azt beszélnek, hogy ez a törekvés sikerrel jár.

A kombinációk szerint báró Bánffy Dezsőt neveznék ki a főrendiház elnökévé s ezzel minden huza-vonát, minden antagonizmust, a jelenlegi és a volt miniszterelnök közt eddig folyt teljes küzdelmet egymás ellen megszüntetnék.

Mi igaz ebből a hírből, mi nem: azt ebben a pillanatban, a mikor az intrikák és machinációk egész műveletét titokban tartják még azok előtt is, a kik közelről vannak érdekelve, ellenőrizni nem lehet.

Szent István ünnepe.

A budavári körmenet.

Hagyományos diszszel vonult a budavári körmenet a Mátyás-templomhoz a Zsigmond-kápolnától s a közönség valóságban megostromolta a siklót és a lánchidat, csak hogy a Szent Jobbot láthassa. A fénynek csak egy hija volt: a primás gyöngékedése miatt nem lehetett jelen, helyette Császká kalocsai érsek mondta a szent misét, az ünnepi predikációt pedig Waller Gyula kanonok. Ellenben megjelent a király képviselőjében József kir. herceg fiával, József Ágosttal a menetben is, míg Klotild és Erzsébet kir. hercegnők a koronázási templomban misét hallgattak.

Régen 4 órakor harangok zugása jelezte az ünnep kezdetét, 5 órakor az összes templomokban csendes mise volt, mely után megindult az emberáradat Budára. Fél hétkor érkeztek a Mátyás-templomba az ünnepi menet notabilitásai.

Megjelentek: Szell Kálmán miniszterelnök, Wlassics Gyula közoktatásügyi, Flósz Sándor igazságügyi, Darányi Ignác földművelésügyi, Hegedüs Sándor kereskedelmi, Lukács László pénzügyi és Cseh Ervin horvát miniszter. Nyomukban jött Lobkovitz Rudolf herceg, hadtestparancsnok Szirmay Aladár gróf szárnysegédével, a főrendiház, a képviselőház, az egyetem, a főváros képviselői, Bolla altábornagy és a közös hadsereg és honvédség számos tisztje. A belső udvarban ekkor egy diszszázad honvédség és a 52-ik cs. és kir. hadsereg egy

diszszázada állott. A századoktól jobbról a honvédszenekar, balról a közös hadsereg zenekara foglalt helyet. A Palota-utca felől a general-mars kürtölése hangzott fel. A zenekarok nyomban a Gotterhalte-t játszották. A király képviselője, József kir. herceg érkezett meg. Vele volt fia, József Ágost kir. herceg, drago-nyos kapitányi egyenruhában és kíséretében érkezett Vécsey István báró szolgálatot tevő kamarás.

Fél hétkor a papság a korona-terembe ment, hogy hagyományos diszszel átvegye a Szent Jobbot. Vele ment Szell miniszterelnök és Wlassics miniszter. A koronateremben őrzik most a Szent Jobbot is és Radvánszky Béla koronaőr adta át, mire az ereklyetartót diszszes hordozható talpazatra erősítették és a Szent István-kápolna szanktuáriumba vitték, majd megalakult a menet és hét órakor megindult a kápolnából.

Elől vitték a keresztet, azután kispapok haladtak sorban, majd négy kispap a Szent Jobbot vitte; a Szent Jobb két oldalán alabárdos koronaőrök, az egyetem és a főváros képviselői baladtak.

A Szent Jobb után Kanter apát-plebános haladt papi segédletével.

A főpapok jöttek ezután: Majláth Gusztáv gróf erdélyi, Hettyey Sámuel pécsi, utána Bende Imre nyitrai, Rimély Károly besztercebányai püspökök, Mihályi balázsfalvi görög katolikus érsek, Pável Mihály, Szabó, Firczak, Radu Demeter görög katolikus püspökök, Fehér Ipoly pannonhalmi főpát, Szmracsányi Pál szepesi, Hornig Károly br. veszprémi püspök. Különösen feltűntek a görög katolikus egyháziók keleti díszű ruháikkal és koronáikkal.

A püspököket követte Császká György kalocsai érsek, a ki a gyöngékedő Vasary Kolos hercegprimást helyettesítette. Utána haladt többek közt Fraknoi Vilmos püspök, az új szent-jobbi apát. Nyomukban haladt a király képviselője: József királyi herceg, baloldalán fiával, József Ágost kir. herceggel. Sorra jött azután: Szell Kálmán miniszterelnök a kormány tagjaival, Lobkovitz Rudolf herceg hadtestparancsnok, Bolla altábornagy, a főrendiház, képviselőház és Pestmegye képviselői.

A menetet a honvédszenekar követte Bachó karmester vezetésével és egy honvéd diszszázalaj zárta be.

Az óriási tömeg, mely az utász-katonák és rendőrök sorfala mögött szorongott, áhítatos csendben állt, mikor a menet a koronázó templom felé haladtában előtte elvonult.

József királyi herceg palotájának erkélyén Klotild királyi hercegnő állt leányával, Erzsébettel.

A menet nagy része, a katonaság és a testületek a Nándor-térre vonultak, a hol táborig mise volt és Soós István karmelita atya magyar szent beszédet mondott. A Szent Jobb szűkebb körű kísérete bevonult a koronázó templomba és ott helyezkedett el. A Szent Jobbot az orgona zugása közt a Szent Sir oltárára helyezték. A szanktuáriumban a királynak fenntartott helyen József és József Ágost királyi hercegek ültek; a jobb padsorokban a kormány tagjai s a világi notabilitások, balra a főpapi kar foglalt helyet.

Klotild és Erzsébet királyi hercegnők is megjelentek a templomban.

A nagymisé nagy papi segédlettel Császká György kalocsai érsek mondotta, a szent beszédet pedig Waller Gyula kanonok, primási igazgató.

A menet ezután újra megalakult, közre vette a Szent Jobbot, egyesült a Nándor-tér,

menettel és az Uri-uczán, Disztéren és Palotasoron végig a Zsigmond-kápolna elé vonult. A Szent Jobbot azután a kápolnában közszemlére tették.

Az ünnep rendjét semmi incidens nem zavarta. A mentők is kivonultak, de dolguk nem akadt.

A nagyváradai székesegyházban.

A nagy naphoz méltó fényvel és kegyelettel ünnepelte meg Nagyvárad közönsége első nagy királyunk Szent István névünnepét. Az ünnepségek központja a székesegyházban tartott ünnepélyes szent mise és egyházi szónoklat volt.

Jóval 9 óra előtt az ünnepi díszbe öltözött közönség sokasága vonult ki a székesegyházhoz. A megye és város főhivatalnokai diszmagyar ruhákban mentek az istentiszteletre s a baloldali első padosokat foglalták el a többi főbb tisztviselőkkel, míg a jobb oldalon Lőrinczy Dénes ezredessel a díszbe öltözött honvéd tisztikar teljes számban s a közös hadsereg Nagyváradon tartózkodó néhány tisztje ültek.

A többi padokat és a mellék folyosókat előkelő közönség töltötte meg zsufolásig.

A jelen volt előkelőségek közül a következőket jegyeztük fel:

Beöthy László főispán, dr. Laurán Ágoston gör. kath. püspöki helynök, Szunyogh Péter alispán, Tassy Pál kir. főügyész, Medvigy Mihály kir. táblai tanácselnök, Wallner Ödön megyei főügyész, Nátafalussy Kornél kir. tan. főigazgató, Sal Ferencz kir. tanácsos, dr. Bulyovszky József polgármester, Hoványi Gyula jogakadémiai tanár, Bozók Alajos kir. tanácsos, jogakadémiai igazgató, Dús László főügyész, Bordé Ferencz, Darvassy Lajos tanácsnokok, Komlóssy József t. főjegyző, Ragány János főszámvevő, Rimler Károly főkapitány, dr. Nagy Ferencz kir. törvényszéki elnök, Schlauch Nándor püspökségi jószágkormányzó, Korn Lajos alügyész, Szilvássy Alajos h. kir. pénzügyigazgató, Darvassy Endre nyug. pénzügyigazgató, Krüger Viktor főreáliskolai igazgató, Miskolczy Ferencz főszolgabíró, dr. Sipos Árpád, dr. Szolcsányi Hugó, dr. Molnár Imre jogakadémiai tanárok, Sipos Orbán tanfelügyelő, Czvekk Kálmán, Dobosy Alajos, kir. táblabírók, Markovits Kálmán, Szabadhegyei Géza, Velyáczky Gyula, Oszterlamm Ármin, Mayer Lajos h. pénzügyigazgató, Mezey Mihály, Hoványi Géza, Velkey Pál, Kiss Elek, Jancsó Dezső, Papp Imre, Tóth Imre, Földessy Károly, dr. Fráter Imre, Bozók Béla, Kenéz Sándor, Frankó Endre, Száhlender Károly, Kováts Béla, Cziffra Gerő, Janky József, Kikinday Gyula, Rees Emil, Tölczl Lajos, Miskolczy Barnabás, Szmazsenka Ernő stb.

Dr. Schlauch Lőrincz bíbornok dr. Szemethy Géza titkára kíséretében a milleniumi díszhintón vonult a székesegyházba, melynek lovait négy csatlós vezette. A templom ajtajában a káptalan tagjai s a papság várta teljes ünnepi díszben s a székesegyházi ének- és zenekar rázendítette az Ecce sacerdos magnus-t.

A Te Deumot és a szent misét a bíbornok Ő Eminenciája tartotta nagy segédlettel.

Az Evangeliumkor *Petsér* Antal oldalkanonok mély hatása, eszmegazdag, nagy szabású egyházi szónoklatot tartott. Rámutatva a történelemre, remekül méltatta a nagy és szent királyt, mint igazi apostolt, a ki meghódította a magyar nemzetet a kereszténységnek s ezáltal megvédte attól, hogy az egyesült európai hatalmak által tönkre tétessék; a ki nem a német császárhoz fordult koronáért, hanem az apostolok fejéhez s ez által biztosította a pápa pártfogását. Rámutatott Szent István államalkotó bölcsességére s azokra a bölcs törvényekre, amelyeket a szent király lángeszének köszönhet a magyar nemzet. Költői lendülettel, hazafias lelkesedéssel mutatta ki a Corpus jurisból, az aranybulából, Verbőczy Hármaskönyvből, hogy mily tisztelet és

ragaszkodás környezte minden időben Szent István király alakját és emlékét. — Majd átért a mai korra, mikor a vallástalanság a nagy elődök tiszteletét mind jobban háttérbe szorítja.

A vallástalanságot különösen a titkos társaságok, a szabadkőművesek terjesztik; pedig a katolikus ember semmiféle titkos társaságnak tagja nem lehet. Végül buzgó imára hívta fel a híveket a pápáért, királyért, hazáért, az egyházért s szónoklatát azon fohással zárta be: »Hol vagy István király...«

A remek szónoklat mélyen lebilincselte az óriási közönséget, a mely a legnagyobb figyelemmel hallgatta a kiváló szónokot.

A székesegyházi ének- és zenekar az ünnepélyes isteni tisztelet végén dr. Szemethy Géza egyik kiváló zeneművét, melyet egy régi magyar énekre készített: »Oh, dicsőséges szent jobbkéz« — adta elő.

Az énekkarban a következők működtek közre Beleznay Antal vezetése alatt: Bohacsek Malvin, Csipkés Sándorné, Czettner Irén, Eleméry Klárka, Kottauschek Julia, Lengyel Józsefné, Moyzes Miklósné, Patzkó Aladárné, Padala Eugénia, Tucsek Ferenczné, Bátky Endre, Kozics Gusztáv, Krüger Jenő, Madaras Elek, id. Maróczy János, ifj. Maróczy János, Mendelényi Béla, Moyzes Miklós, Padala Pál, Smetka Ödön, Tucsek Ferencz.

Ugy az ének-, mint a zenekar remekül adta elő az egyes ének- és zeneszámokat.

Tenkén.

Tenkén is fényesen ülték Szent István király napján a kath. vallás Magyarországon való elterjedésének 9 százados évfordulóját. Hogy ez ünnepség annál impozánsabb legyen, Belfenyér és Görbed hitközségek lelkészeikkel ünnepélyes körmenetben Tenkére jöttek. Az ünnepély kezdetén *Pák* Emil lelkész fejtegette, mit köszönhet hazánk a keresztény vallásnak. Azután Lindenmayer Károly tb. kanonok és kerületi esperes segédlettel hálaadó istentiszteletet tartott. Az ünnepélyre az egész környékről nagy közönség jött össze, úgy, hogy a tágas templom képtelen volt azok befogadására. Az ünnepély fényét *Szabó* Laura k. a. nyitrai székesegyházi énekesnő szívéhez szóló éneke kiválóan emelte, ki Dusinszky karnagy átiratában »Ah hol vagy magyarok« a török dúlás idejéből fentmaradt régi egyházi éneket a kántor orgona kísérete mellett gyönyörűen énekelte. Rég nem látott Tenke városa ily fényes ünnepséget.

Debreczenben.

Az ünnepély Debreczenben vasárnap este kezdetét vette. A róm. kath. templomban litánia és utána körmenet volt.

Nyolcz óraker indult ki a körmenet a templomból. Előli haladt az Egyetértés dalegylete zenekara, utána egyházi lobogókkal élén a hívők nagy serege, a kath. egyesületek tagjai égő gyertyákkal kezükben; majd fehérruhába öltözött leányok nagy csoportja után, fehér fátyolos leányok a vállukon vitték a Mária szobrot, majd a hívők csoportja közt a papság s dr. Wolafka Nándor a szentséggel kezében következett.

Mikor a menet óriási néptömeg sorfala közt harangzugás mellett kiindult a templomból, a toronyból hármaskönyves fény gyulladt ki. Piros, fehér és zöld.

Különösen szép volt, valósággal tündéri fényben ragyogott a Svetics-intézet épülete.

A körmenet zászlókkal is dusan díszített s fényesen megvilágított téren haladt vissza

a templomba, ahol még rövid ájtatosságot tartottak a hívők.

Fenséges volt, mikor az ájtatosság után a toronyban megszólalt az Egyetértés dalárda zenekara és felhangzott a Szózat. A templom előtti tért, de különösen a közelfekvő utcákat előntő nagy néptömeg csendben, az ünnepélyes pillanathoz méltóan, áhitattal hallgatta a magasból szétáradó bűvös hangokat. Végül aztán fenn a magasból felhangzott a magyar imádság is: »Isten áldd meg a magyart!« Az óriási tömeg levett kalappal hallgatta végig a Hymnuszt.

A tulajdonképeni jubileumi ünnepély Szent István napján zajlott le. Korán reggel, az ünnepi napra ébresztőnek egy óra hosszáig zúgtak a harangok a kath. templomban.

Nyolcz óraker vette kezdetét az ünnepélyes nagy mise, amelyen fényes segédlet mellett dr. Wolafka Nándor vál. püspök-plebánus pontifikált. A templom minden részében a szorongásig megtelt.

A templom belsejét, az oltárfőnél nemzeti lobogókkal díszítették. Mise után körmenet indult ki a templomból.

Előli ment a Vilmos-huszárok csoportja, amely után a honvédség díszbeöltözött századai következtek. Utánuk a dalárdák, majd egyházi lobogók alatt a hívők és katolikus egyesületek haladtak, a kiket a fehérruhás és nemzeti szallagos leányok díszes csoportja követett. A leányok közül négyen vállukon vitték a virág koszorúval övezett Mária szobrot.

Majd nemzeti jelvényekkel és virágok halmozával díszített kocsik következtek, a melyen angyalok csoportozata felett a magyar korona, előtte pedig a Szent István képe dus aranykeretével ragyogott. A festői csoportozat tetején díszmagyarban két ifju állott. Az egyik a nemzeti lobogót, a másik a keresztet tartotta a kezében.

Közvetlenül a kocsik előtt harcban megtépett lobogójukkal haladtak az agg honvédek, utánuk pedig a hívők, a papság, a katona tisztikar, míg végül újból a huszárok csoportja zárta be a menetet. A körmenet a plebánia épületénél felállított szószék körül állt meg s hallgatta áhitattal dr. Wolafka Nándor alkalmi predikációját.

Előbb a Szent László dalárda énekelte el a Hymnuszt, azután a püspök tartotta meg hazafias alkalmi beszédét. Gyönyörű beszéde mély hatást tett a közönségre.

Nagy hatással volt beszédeinek az a része, mikor az agg honvédekről, a szabadságharczról beszélt. Lobogójuk alatt, amelyen a Szűz Mária képe tűnik fel — ugymond — együtt harcoltak a hazáért, szabadságért a református egyház gondnoka, Simonffy Imre polgármester és a katolikus egyház gondnoka: Váczy János.

Beszédét rövid imával végezte, amelyben áldást kér a magyar hazára, a királyra. Hogy milyen lelkesítőleg hatott s milyen mély hatást tett a közönségre a püspök beszéde, bizonyítja az a körülmény, hogy a hallgatók nagy serege nem birt uralkodni magán s a predikáló püspök szavait gyakori éljenzéssel kísérte.

Az alkalmi beszéd után a Szent László dalárda a közönség határtalan lelkesedése közben Szózatot énekelte el.

Ezután újból toronyzene volt.

Dalután pedig nagy népünnepély volt a nagyerdőn.

A nagyerdőn a Hymnus eléneklése után vette kezdetét a népünnepély. Volt ott egy

esomó szórakoztató tréfás verseny, este hat órakor a dalárdák hangversenye, 8 órakor nagyon szépen sikerült tűzijáték és utána fesz-telen jókedv mellett táncvigalom.

Nagy-Katonaváros.

Kedvünk volna inkább Gross-Katonavárost írni, a mi jobban emlékeztet a nagyváradi indulóra, az örökbáju »Nach Grosswardein«-ra. Abból az alkalomból volna pedig kedvünk szép városunk nevét minden hazafias érzés daczára német jelzővel feldiszíteni, mikor a városi adóhivatal közrebocsátja a nagyváradi legtöbb adót fizetők névsorát. Méltóztassék csak figyelmesen végignézni ezt a névsort. Az első 10, tehát a leggazdagabbak közt van 6 darab zsidó, az első 30 közt 16, amely arány lassan, csak a vége felé javul meg kissé, úgy, hogy a 119 legtöbb adót fizető polgár közt végre mégis csak 52 marad olyan, a ki Nagyváradnak Grosswardein néven világhírt szerzett. Egyébként itt a névsor a maga pompájában:

Rimanóczy Kálmán 6988 korona 50 fillér., Weisz Mór 6293 korona 20 fillér., Guttmann Jenő 4491 korona 70 fillér., dr. Schlauch Lőrincz 3613 korona 18 fillér., Lévy Zsigmond 3315 korona 62 fillér., Weiszlovits Adolf 3218 korona 02 fillér., Diósi Lajos 3154 korona 08 fillér., Moskovits A. és fiai 2815 korona 90 fillér., Deutsch K. I. 2602 korona, Munk Jakab 2537 korona 80 fillér., Bartsch Sándor 2476 korona, Oláh Ferencz 2401 korona 20 fillér., Némethy Károly 2181 korona 28 fillér., Zsiga Miklós 2143 korona, Bottó Ferencz 2045 korona 40 fillér., Papp György 2017 korona 48 fillér., Knapp Sándor 1732 korona 92 fillér., Léderer Dávid 1613 korona 52 fillér., Óváry Sándor 1586 kor., 90 fillér., Weinberger Jakab 1577 korona 52 fillér., dr. Kutiák Ágoston 1511 korona 56 fillér., Aufrecht Mór 1474 korona 70 fillér., So. nenwirth Bernáth 1453 korona 28 fillér., Ritoók Zsigmond 1340 korona 12 fillér., Rendes Vilmos 1286 korona 28 fillér., Füchsl Emánuel 1261 kor. 50 fillér., Moskovics Mór 1228 korona 60 fillér., Deutsch Simon 1217 korona, Kohn Ignác 1189 korona 42 fillér., Müller Salamon 1138 korona 20 fillér., ifj. Ullmann Izidor 1126 korona 50 fillér., Sebestyén Lajos 1115 korona 34 fillér., Rádl Ödön 1107 korona 80 fillér., Ince Lajos 1098 korona dr. Munk Béla 1083 korona, dr. Kazay Kálmán 1054 korona 70 fillér., Fleischer Miksa 1036 korona, Balogh Döme 1015 korona 70 fillér., Harmathy Károly 1010 korona 36 fillér., dr. Mihály Lajos 997 korona 72 fillér., ifj. Kohn Sámuel 994 korona, Pekánovics Imre 961 korona 52 fillér., dr. Sonnenfeld Zsigmond 957 korona 16 fillér., Molnár Lajos 956 korona 04 fillér., Farkas Izidor 947 korona 42 fillér., Kugler Albert 933 korona 16 fillér., Kunz Gusztáv 889 korona 26 fillér., Nyíry György 877 korona, Bognár Sándor 875 korona 38 fillér., Steiner M. Albert 867 korona, Nadányi Jenő 830 korona 88 fillér., Margulit Gyula 829 korona 80 fillér., Mandel Adolf 886 korona 20 fillér., Mihálovics János 826 korona 34 fillér., Stern Márton 809 korona 18 fillér., Deutsch Herman 808 korona 90 fillér., Óváry Gyula 792 korona 70 fillér., Tarr István 791 korona 98 fillér., Hlatky Endre 777 korona 68 fillér., Miskolczy Barna 734 korona 12 fillér., Ullman Sándor 789 korona 85 fillér., Ullman Félix 789 korona 85 fillér., Schenker Mihály 733 korona 78 fillér., Kempfner Mór 733 korona 06 fillér., Fráter Ferencz 732 korona 76 fillér., Germán Károly 731 korona 40 fillér., Kohn Dávid 710 korona 06 fillér., Papp József 694 korona 70 fillér., Berger Dániel 687 korona 04 fillér., Czeglédy Sándor 674 korona 04 fillér., Weidlich István 671 korona, Rothman Jakab 663 korona 86 fillér., Popper Adolf 663 korona, Huzella Gyula 681 korona 46 fillér., Bodánszky Lipót 654 korona 40 fillér., Mezey Mihály 651 korona 48 fillér., Grünvald Simon 650 korona 54 fillér., Farkas László 645 korona 72 fillér., Szűcs Sámuel 641 korona 72 fillér., Simkovics Ignác 626 korona 20 fillér., Kaczián Károly 617 korona 24 fillér., Feldman Izidor 616 korona 12 fillér., Tóth Jenő 604 korona 26 fillér., Mihály Adolf 587 korona 72 fillér., Mihály Pál 584 korona 38 fillér., Schavel János 578 korona 82 fillér., Máté Lajos 572 korona 18 fillér., Száhlender Károly 556 korona 73 fillér., Wertheimstein A. 548 korona 74 fillér., Heringh Sándor 548 korona

12 fillér., Tisza Kálmán 544 korona 36 fillér., Kiss Elek 534 korona 80 fillér., Leipnik Mihály 527 korona 28 fillér., V. Szabó Béla 526 korona 46 fillér., Pallay Lajos 515 korona 74 fillér., Günsberger B. 515 korona 40 fillér., Dr. Dóri Ferencz 499 korona 70 fillér., Kádár János 493 korona 44 fillér., Hajnal Márton 487 korona 16 fillér., Sal Ferencz 481 korona 46 fillér., Fenyvesi Adolf 477 korona 28 fillér., Dr. Duma Florián 474 korona 54 fillér., Janky József 474 korona 40 fillér., Wozska Ferencz 472 korona, Palóczy Károly 459 korona 64 fillér., Machel Ferencz 449 korona 60 fillér., Grósz Albert 445 korona Erdélyi József 439 korona 60 fillér., Batáry Imre 434 korona 32 fillér., Dr. Grósz Albert 432 korona Frankó Endre 425 korona 78 fillér., Rózsavölgyi László 420 korona, Bölönyi József 413 korona, Déry János 547 korona, Ländler Ferencz 609 korona 66 fillér.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

* **A polgármester szabadságon.** Nagyvárad város törvényhatósága dr. *Bulyovszky* József polgármesternek, egészsége helyreállítása végett, 4 heti szabadságidőt engedélyezett. A polgármester ma, augusztus hó 22-én kezdi meg szabadságát s üdülés végett a Szent László-fürdőben fog tartózkodni. — Távollétében *Komlóssy* József tb. főjegyző fogja helyettesíteni a polgármesteri teendőiben.

* **A Szt. István-kápolna fölszentelése.** A régi Zsigmond-kápolnát, a mely a budavári királyi palotában állt és a melyben az első magyar király Szent Jobbját őrizték, egészen átalakították. A Szent Jobbot őrző kápolnát lebontották s helyette a főoltár mögött gyönyörűen díszített kis kápolnát építettek márványból. Menyete aranszinű üvegmozaik, a melyben Szent István, Szűz Mária a kis Jézussal és egy angyal képe van kirakva. Az oltáron fehér selyemmel bélelt szekrényben van a Szent Jobb helye. Fölfrissítették az összes freskókat, a régi orgonát nagyobb cserélték ki. A kápolna a fölszentelés óta védszentjének, Szent Istvánnak nevét vette föl. Az ünnepélyes fölvátást *Hettyey* Sámuel, *Boltzár* József és *Bende* Imre püspökök végezték, délután pedig *Majláth* Gusztáv gróf erdélyi püspök mondott ünnepi vécsernyét.

* **Katonai kinevezés.** A király melléti *Barna* Lajost, a temesvári cs. és kir. hadapródiskola végzett növendékét a 92. számú gyalogezredhez kadét-tiszthelyettesé kinevezte.

* **A színház-felügyelő kinevezése.** Az új színház díszleteinek jó részét már leküldötte *Linhart* festő s a már ideszállított díszletek minden szakfelügyelet nélkül a tűzoltó őrtanyán vannak elhelyezve. Mivel a díszletek felügyelete és a díszletraktárba elhelyezése mielőbb szükséges, Nagyvárad város tanácsa tegnap délután elhatározta, hogy a színház-felügyelői állást már a következő szeptember hó 1-től kinevezés útján töltsse be a polgármester.

* **A bejelentési hivatal Nagyváradon.** Nagyon régen nélkülözi Nagyvárad városa a bejelentési hivatalt s ennek a hiánya folytán lehetséges az, hogy mindenféle kétes existenciák meleg és nyugodt tanyája Nagyvárad; ha csak kissé vigyáz is magára egy-egy új jövevény, évekig élhet itt, anélkül, hogy akár a rendőrség, akár más hivatal tudomással birna itt tartózkodásáról. Nagyvárad közönsége érzi a beje-

lentési hivatal hiányát s a közgyűlés elhatározta, hogy 1901. év elején felállítja az új hivatalt. A városházán azonban nem nagyon buzgólkodnak az újabb időben a bejelentő hivatal felállításának előkészületein, jóllehet, hogy már a szabályrendelet is ki van dolgozva erre nézve. Dr. *Bulyovszky* József polgármester, a ki melegen óhajtja az új hivatal életbeléptetését, a tegnapi tanácsülésen szóba hozta az ügyet. Ennek folytán legközelebb felszínre s valószínűleg megvalósításra kerül a bejelentő hivatal ügye.

* **Óvodák államosítása.** Nagyvárad városa tíz óvodát épített, amelyeket az állam saját kezelésébe vesz át. Két óvoda, V.-Váralján és Kis-Pereczes-utcán, már elkészült s teljesen be van rendezve. Az állam képviselői augusztus hó 27-én veszik át az óvodákat a városától. Az átadáshoz a város részéről a tanács *Komlóssy* József gazd. tanácsost és *Csordacsics* Ferencz városi építésszt küldte ki.

* Lélek rablás.

Ne ijedjen meg az olvasó e címmel. Nem arról van szó, hogy lelketlen emberek ártatlan leányokat csábítanak idegen országba, nem arról, hogy uzsorával kipszittják, az öngyilkosság, vagy kivándorlásig a magyar népet, ilyenmiből nem szoktak nagy zajt csapni, hisz oly mindennapi dolog. Arról beszél egyik nagyváradi lap, hogy az állami anyakönyvvezető hivatal hajta pennával a hiveket a róm. kath. egyházba.

Igen eklatáns példát tudnánk felhozni egy másik városból, hol valóságos terrorizálás folyt a vőlegényekkel szemben, de az az ügy csendben el lett intézve, mert katolikus sérelemtől volt szó. Most azonban nyilvánosságra jön a látszólagos sérelem is, mert nem katolikusoké a látszólagos sérelem.

Az a hivatalnok, kiről szó van védje magát, bizonyára meg is védi, mi csak azt akarjuk megjegyezni, hogy tapasztalásból mondhatjuk, hogy nem kell feltétlenül ilyen ügyben hinni az érdekelt fél panaszának, mert itt úgy, ott úgy szoktak beszélni igen sokszor, meg aztán történt bizony katolikus felekkel is ilyen toll hiba, más felekezet javára, mi azonban a maga rendes útján, hírlapi cikk nélkül igazítottatott.

Azt hisszük, hogy az egész rémhír igen kis szenzációvá fog összezsugorodni a napon.

Hogy a vegyes házasságbeliek közül háromnegyedrészt katolikus részre adja leendő gyermekeit, az nem csak Váradon van így, hanem mindenütt. Tessék megnézni a statisztikát. S ha így van, hát igen jól van, mert a törvény szabad rendelkezést biztosított a jegyes párnak s ebből látszik, hogy szabad elhatározásukat gyakorolják is.

* **Milán exkirály utazása.** *Milán* exkirályról egyes lapok azt írják, hogy a ma reggeli gyorsvonattal utazik keresztül Nagyváradon a biharmegyei Magaslakra, a hol gróf *Zichy* Jenő vendége lesz. Ezekkel a hírekkel szemben Budapestről azt távirja tudósítónk, hogy az exkirály tegnap Budapestről Bécsbe utazott. Rövid idő múlva azonban ismét vissza utazik a fővárosba s legfeljebb akkor jön Bihar-megyébe.

* **Czimerconkítás.** Ónodról a következő értesítést kaptuk: Ónodon aug. 18-án Ő Felsége, az apostoli magyar király születésének 70-ik évfordulója alkalmából a helybeli izraelita imaházon is kitűzték a nemzeti lobogót, melyre Magyarország czimere van szöve. Az arra járók megbotránkozással vették észre, hogy a korona tetejéről az apostoli kereszt hiányzik s helyében a keresztnek megfelelő ferde alakjában

föltűnő módon csillag alaku jelvény ékeskedik. Az elüljáróság megjelent a helyszínén s meggyőződést szerezvén a czimerconkitás igaz voltáról, Schük Mayer rabbit fölhívta hivatalosan megconkitott czimerű a lobogónak bevétele. A rabbinus e fölhívásnak nemcsak hogy ellenszegült, de határozottan kijelentette, hogy bár tudomása van a czimerconkitásról, a lobogót eltávolítani nem fogja. Az elüljáróság jegyzőkönyvet vett föl az esetről s a miskolci járás főszolgabírói hivatalának azonnal beküldötte.

* **A margit-szigeti hid felavatása.** József kir. herceg egy újabb ténnyel öröközte meg nevét a főváros történetében. Lehetővé tette azt a régi óhaját, hogy a Margit-hid közvetlen összekötésbe hozassék a Margit-szigettel. Ennek az összekötő hidnak volt vasárnap az ünnepélyes felavatása. Jelen volt az egész kir. hercegi család, a miniszterek, polgári és katonai előkelőségek. Óriási hatást keltett József kir. herceg beszédje, melylyel vendégeit üdvözölte s a hidon át a szigetre meghívta. Ott több száz teritékű ebéd volt hat órákor, melyen a honvédeknek Bachó István karnagy vezetése alatt adott elő szebbnél szebb darabokat.

* **Adófizetők névjegyzéke.** A jövő évi legtöbb adó fizetők névjegyzékét már összeállították Nagyvárad városánál. Ezen névjegyzék szeptember hó 23-tól közszemlére lesz kitéve az irodaigazgató hivatalos helyiségében szeptember hó 3-ig adandók be az esetleges felszólamlások.

* **Szerelemből a halálba.** Jákó-Hodosról írja levelezőnk, hogy ott folyó hó 18-án egy fiatal szép leány a kutba ölte magát. A községben új tornyot építenek s az építési költségek gyarapítására az előző vasárnap táncestélyt rendeztek. A mulatságon résztvett egy ottani gulyásnak 17 éves szép leánya Szakáll Róza, továbbá egy vasuti parti úrnek 19 éves legény fia, a kit a leány rajongásig szeretett s a kivel már régebben jó viszonyban volt. A legény a mulatságon egyszer sem tánczoltatta meg kedvesét s ez keserítette el a szegény leányt. Hajnalban kiosont a házból s az udvaron levő kutba ugrott. Reggel találták meg szülei, de már meg volt halva.

* **Népnünpély.** Vasárnap délután érdekes népnünpély volt a Rhédey-kertben. A mulatság délután 3 órákor kezdődött, a mikor mindenféle léggömböt, emberfigurát eresztettek fel a közönség nagy érdeklődése mellett. Ezután következtek érdekesnél érdekesebb mutatványok, majd mulatságos díjbirkózás és zenebohócok kacagatták meg a jelenvőket, Vandery kigyóú ügyes mutatványai is nagyon lekötötték a figyelmet, továbbá nagyot nevettek a rögtönzött angol-búr háborun, melyben az elkeseredett harcosok hólyagokkal püfölték egymást. Ezután következett a táncz, melynek az ifjuság a legjobban örült. A sikerült ünnepélyt fényes tűzijáték zárta be.

* **Dankó Pista Nagyszalontán.** A zseniális magyar dalköltő: Dankó Pista társulatával átrándult Nagyszalontára. Csütörtökön mutatják be azokat az édes-bus magyar dalokat és a kacagató Göre nótákat a vitéz hajduk unokáinak. Hogy jó fogadtatásban részesülnek, azt előre tudjuk; meg is érdemlik. Csak egy napig lesz Szalontán a társulat; pénteken már ismét Nagyváradon fognak énekelni, a Bazár kertjében.

* **Megintett adófizetők.** Nagyvárad város összes adófizető polgárai az 1883. évi XLIV. t.-cz. 55. §. értelmében ezennel felszólíttatnak, hogy kincstári adótartozásukat, valamint az ez után esedékes községi adó, utadó s vízhasználati díjakat, késedelmi kamat s egyéb költségeket, melyek már 1900. év augusztus hó 15-én befizetendőek lettek volna, különbeni megzabolás terhe mellett 8 nap alatt okvetlenül le-

fizessék. Nagyvárad, 1900. év aug. hó 21-én, **Városi adóhivatal.** — Nagyvárad városi területén lakó összes kereskedelmi és iparkamarai illeték fizetői felhívtnak, miszerint ugy a folyó 1900. valamint a netalán múlt évről fennmaradt iparkamarai illeték tartozásukat Nagyvárad város adóhivatalának pénztárába a városi adóhivatal I. számú szobájába nyerendő fizetési könyvecske kiszolgáltatása mellett 8 nap alatt végrehajtás terhe mellett okvetlenül befizessék. Nagyvárad, 1900. augusztus hó 22-én. **Városi adóhivatal.**

* **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter dr. Diószegi Győző margittai járásbírói joggyakornokot a tenkei járásbíróshoz aljegyzővé nevezte ki.

* **Esküvő.** E hó 18-án, szombaton esküdött örök hűséget ifj. **Bura József** nagyváradai zenész **Kovács Anna** kisasszonynak a Barátok-templomában.

Kinai háboru.

A háboru mai állásáról a következő **táv-irataink** szólnak:

A japán csapatok szállítása.

London, aug. 21. (Saj. tud. távir.) A Daily Mail-nak jelentik Jokohámából 20-iki kelettel: A Jokohama japán hadihajó elindult innen, hogy a sanghaji japánok védelmére csapatokat szállítson partra.

A kínai sereg a vereség után.

Washington, aug. 21. (Saját tud. távir.) Az idevaló japán követség a következő táviratot kapta Tokióból e hó 19-éről: A szövetséges csapatoknak Pekingbe való bevonulása után a kínai csapatok visszavonultak a császári palotába és ott maradtak. Egy japán csapat azt a parancsot kapta, hogy őrizze a császári palotát, a hol a kínai csapatok kemény ellentállást fejtettek ki. A harc még egyre folyik. A japán sereg főhadiszállása a japán követségen van. A japán hadosztály legnagyobb része az Antigmenen kívül lévő falvakban van elszállásolva.

Viktória királynő üdvözlő távirata.

London, augusztus 21. (Saj. tud. távir.) Viktória királynő a következő táviratot küldte a pekingi angol tengerész-védőrség parancsnokló tisztjének:

Hálát adok Istennek, hogy ön és emberei kiszabadultak a veszedelmes helyzetből. Népemmel együtt a legnagyobb aggodalommal vártunk jó híreket jóllétéről és hosszú hősies védekezésük szerencsés befejezéséről. Fájlalom a veszteségeket és szenvedéseket, a melyek az ostromlottakat érték.

Az admirális lordjai szintén gratuláltak a pekingi védőőrségnek, a parancsnokló tisztnek és a tengerészdandár és a fölmentő hadoszlop tisztjeinek.

Újabb büntetések Pekingben.

Sanghai, aug. 21. (Saját tud. távir.) Hivatalos kínai forrásból eredő jelentések szerint még három főhivatalnokot fejeztek le és pedig Hszü-Tungot, a polgári közigazgatás elnökét, Li-Sant, a császári háztartás titkárát és Ji-Lien-Jüant, a cunghijámennek tagját. A két első ellensége volt az idegeneknek, ellenben Ji-Lien-Jüan barátjuk volt. Jung-Lu tábornokot

Csing herceg fogságba vetette. A császár és az özvegy császárné körülbelül 60 mértföldnyire vannak Pekingtől nyugatra, a hol Tuan herceg őrzi őket. Li-Hung-Csang nemsokára északra utazik.

Nem szabad fegyvert szállítani Kinába.

Pétevár, aug. 21 (Saját. tud. táv.) Egy e hó 17-én kelt ukáz megtiltja fegyverek és lövészek kivitelét Kinába.

Igazságszolgáltatás.

A miniszteri erdővizsgáló.

— A szélhámos kanászbojtár. —

Érdekes tárgyalást tartott tegnap a nagyvárad kir. törvényszék. **Tos József** hollódi 21 éves kanászbojtár ült a vádlottak padján, a kit nem kevesebb, mint hét rendbeli csalás és 1 rendbeli lopás vádja terhelt.

A csürhe mellett nem úgy ment a sora, mint ő akarta volna. Egyet gondolt, ott hagyta a pásztorbotját és kalandra vágyó lelke bűnös utra vitte.

A szélhámoskodás sorozatát Hollód községben kezdte.

Még ez év márczius 22. napján a korcsmában találkozott **Solomie** Lup odaváló lakossal, a ki amugy pálinkaszó mellett vigabb hangulatban azzal is eldicsekedett, hogy van egy szép két csövű puskája. A legény nemsokára elkészönt s elment egyenesen a Solomie lakására, ahonnan az említett puspát ellopta.

A káros csak későn vette észre, a mikor **Tos** már a harmadik határban járt. — Így elment Mocsár községbe, a hol **Vlas Péter** és **Fresso** Flórával találkozott. Azt mondta nekik, hogy ő kanászszámadó és jó fizetés mellett kondásoknak fogadta fel.

Persze az atyafiak lépre mentek. Ezen a czimen **Vlastól** a pisztolyát, **Fressótól** pedig egy pengőt csikart ki s azzal odébb állott. — Innen elment Szitány községbe. Itt találkozott **Kodre** Tógyer erdőkerülővel, a kinek előadta, hogy ő **miniszteri erdőkerülő** és szeretné megnézni az erdőt.

Majd egy vadásztáskát kért kölcsön tőle, amelylyel együtt nyomtalanul eltűnt.

Márczius 7-én már Mezőtelkiben járt. Itt is miniszteri erdővizsgálónak adta ki magát s magához hívatta a két mezőőrt, a kik **az ő hatáskörébe tartoznak**, azoktól a forgó pisztolyokat **miniszteri** megbízás folytán elvette s azt mondta nekik, hogy a legújabb rendelet szerint hosszucsövű puskát fognak kapni. A szegény csőszök léprementek, s a miniszteri erdővizsgáló a két revolverrel ellépett.

Szélhámoskodásának újabb színtere Talp község volt. A falubíráját felkereste, ettől megtudakolta azok neveit, a kik erdőconkitás és rongálásért megbírságotlaltak. Elment a korcsmába, a hová azokat maga elé citáltatta, előadta nekik, hogy a miniszter megbízásából **egyekedni** akar velök, mert a miniszter is tudja, hogy szegény emberek. Persze az összejötték a lehető legszivesebben fogadták a kellemes hirt és rögtön borral, sörrel meg is vendégelték az ő jó emberüket. Még instanciát is irtak a mit ő diktált nekik. Azután az instanciát magához vette, hogy majd személyesen nyujtsa át a miniszternek, mert ő befolyásos ember. Azonban előleget is kért, mert az más-kép nem megy. Adtak is ki 1 frtot, ki egy koronát, a szerint a milyen bírság volt rá kírva. Ezután melegen kezelt szorítva az emberekkel, elbucszott.

Ujját folytatva betért Nyéger faluba, a hol a bírót egy korona erejéig csalta meg.

Hivatalos körutján még betért Lunkaszpric községbe, a hol megtudván özv. **Popovics** Jánosné családi viszonyait, ellátogatott hozzá s **Popovics** Lászlónak adva ki magát, erősitgette, hogy az özvegy családjához rokoni kötelék fűzi s örül, hogy rokonait meglátogathatta.

— Jó ebédet főzzön nénemasszony, mert mint ilyen miniszteri erdővizsgálónak nagyon sok erdőt kell járnom, délután még a kincstári erdőt kell megvizsgálnom.

A szegény asszony örült, hogy ily magas állásu rokonát láthatta vendégül, s ugyancsak iparkodott jó ételekkel megráztatni a nagy urat. Ebéd közben még 1 koronát is adott neki kölcsön, mert mint mondta, már felakarta váltani a bála levő tizest de az árendásnak szombatja volt s nem akarta felaprózni a bankót. Emlékkül elvitte az asszony és leánya fényképét is, hogy kedves rokonait annál inkább emlékében megőrizhesse.

El is ment s csak este tért a faluba, a mikor Fay János paphoz tért be, a ki Popovicsnének a veje. Mint sógor mutatta be magát, a kit a hivatalos kötelességei erre tereltek. A pap is jól megvendégelte, sőt éjjelre is ott marasztalta és a legpuhább ágyba fektette. Másnap a viszontlátás reményében elbucszott a szerető rokonoktól. Csak tegnap találkoztak azóta a törvényszék tanácstermében, a hol nem volt valami kellemes a viszontlátás.

Azokban a manipulációt nem folytathatta, mert a rendőrség leleplezte és bekísérte a nagyvárad kir. ügyészséghez, a hol most hivatalos körutjának a fáradaimait pihen.

A beidézt tanuk ott találták az ő miniszteri erdővizsgálójukat a vádlottak padján s nem a legkedvezőbben nyilatkoztak az egykor ünnepeit jötevéjükéről. — A tegnapi tárgyaláson egy rendű lopás és hét rendbeli csalás vétsége bizonyosodott rá s a kir. törvényszék Nagy Ferencz törvényszéki elnök elnöklése alatt Gálly ügyész és vád Duma Florián védbeszéde alapján három évi fegyházra ítélte el. A miniszteri megbízott ur nem akart megnyugodni oly hosszu pihenésbe s bejelentette, hogy felebbez.

A jó czímborák. Csucs János felső-puhimi lakosnak július 24-én valami ügye akadt Nagyváradon, s miután azt elvégezte, hazafelé iparkodott. Utközben betért a Weisz József széna-utcai pálinkamérőjébe, s jókedvében hozzálátott pálinkázni. Mikor már alaposan elázott, mámoros állapotát felhasználta Demján József margittai illetőségű csavargó és Gyorgyevics Lajos szabó-segéd, a kik összeszéltek s egy őrizetlen pillanatban a részeg ember pénzét ellopták, azután pe ig odébb állottak. Azonban nemsokára hurokra kerültek és nagyvárad városi kir. járásbírósa Demján Józsefet három havi fegyházra, Gyorgyevics Lajost pedig két havi fegyházra ítélte el. A vádlottak akkor felebbezték s tegnap tárgyalták újból az ügyet a kir. törvényszéken. A tegnapi tárgyaláson a büntető tanács a kir. járásbírósa ítéletét indokainál fogva helybenhagyta.

SPORT.

Czélhívás a polgári lövöldében, auguszt. 12—15 és 20-án tartott lövészeteken ki lőtt 1150 golyó közül kört talált 592, 3228 kör összesen 114 taraczk, 37 mély lövés.

Szeget lőttek. Kelen Béla, Berger Ignátz és Aufricht Alajos.

Tizenegyes körbe lőttek: Mezey Mihály 7, Vomácska József 4, Aufricht Alajos, Berger Ignátz és Kelen Béla kétszer.

Tizenkettős körbe lőttek: Mezey Mihály 7, Vomácska József 4, Aufricht Alajos, Berger Ignátz és Kelen Béla kétszer.

Díjat nyertek mély lövésre: aranyat Kelen Béla, ezüstöt Berger Ignátz és Aufricht Alajos.

Körlövészekre: Mezey Mihály és Aufricht Alajos.

TANUGY.

Iskolaszéki ülés.

Nagyvárad városi közszéki iskolaszékének tagjait a varosház tanácstermében f. évi augusztus 23-án — csütörtök — d. u. 4 — négy órakor tartandó rendes gyűlésre tisztelettel meghívom.

Nagyvárad, 1900. augusztus 21-én.

Hegyesi Márton,
iskolaszéki elnök.

Beiratás az állami főreáliskolában.

Az állami főreáliskolában az 1900—901. iskolai évre a beiratások szept. hó 1., 2., 3. napján d. e. 9—12 az igazgatói irodában lesznek. A javító, fölvételi és magánvizsgálatokat aug. 30-án délután és 31-én egész nap tartjuk. A javító és pótló érettségi vizsgálat szóbeli része szeptember 6-án, írásbeli része pedig szeptember első négy napján lesz.

Nagyvárad, 1900. augusztus 22.

Az igazgatóság.

SZÍNHÁZ.

Az iparos ifjak színelőadása.

Az elmúlt vasárnap adták elő közkívánatra másodszer derék iparos ifjaink »A vén bakkancsos és fia a huszár« cz. népszínművet, gyér számban megjelent közönség előtt.

A darab lefolyásáról elismerőleg szólhatunk, a mennyiben a szereplők majd mindannyian igyekeztek hozzájárulni annak sikeres előadásához.

A szereplők közül különösen ki kell emelnünk Orenics A. (Mihály, vén bakkancsos) és Kovács M. (Vörös, csapláros), kik mindketten kitűnően megállták helyüket a közönség, a tékukkal. Utóbbi folyton kitapsolta a közönség, mit méltán meg is érdemelt. Jól játszottak még Varga Gy. (Laczi), Bereczky L. (Friczi), ki állandóan derűtlenségben tartotta a közönséget, továbbá Sallay F. (Kántor), Ertsey Mariska, Kovács Etelka stb. — Kár volt Ertsey Mariskának ily kis szerepet adni, mert bizonyára nagyobb is pompásan megjátszott volna. Ügyesen mozog színpadon és kedves megjelenése van.

A női szereplők közül eléggé megállták helyüket Szabó M. (Ilon) és P. Fehér M. (Lidi), eltekintve utóbbinak egy gixerétől, midőn egy kis lámpaláz következtében elvesztette a mondókája fonálát. Ez egy kissé rontott a darab sikerén.

A karszemélyzet is kifogástalan volt. Általában meglátszott, hogy a darab épp oly gondos betanulásban fojt le, mint az első előadás.

S. S.

Közönség köre.

Levél a szerkesztőhöz.

Mélyen tisztelt szerkesztő ur!

Hosszasabb távollétem után ma értesültem arról, hogy becses lapjában Rátkay József azóta egy ellenem irányuló cikklet között bizonyos Koncsek nevű ipariskolai tanító hozzájárulásával, a kivel én 1892-ben valami tanítógyűlés alkalmával beszélgettem arról, hogy jó volna az ismétlődő iskola részére könyvet írni.

Koncsek akkor is ipariskolai tanító volt, de ismétlődő iskolát is vezetett. Nekem már akkor tíz éves gyakorlatom volt e szakban s miután önálló tervei voltak, Koncsekkel nem tudunk szegelytre jönni, végre is én magam vágtam neki a dolognak s három kötetre megtervezve a művet, — az elsőt ki is adtam. A többi nem jelent meg, mert közbejött a miniszteri tanterv-változás.

Mikor az én könyvem I. kiadása már megjelent, — két levelet váltottunk utoljára Koncsekkel. Ezen két levél tartalma megvilágítja azt a kérdést, hogy az én szakismeretem és önálló terveim mellett volt-e szükségem Koncsek 8 éves tapasztalatára.

Ime az ő levelei, melyekből kiviláglik, hogy minő szerepet vitt volna ő ha csakugyan belemertünk volna az együttes munkába:

Gyoma, 1895. okt. 25.

Kedves Barátom!

Megkaptam az ismétlődők könyvéből küldött I. rész két példányát. Az egyiket azonnal keresztül lapozva azt helyes beosztásnak találtam, szerintem azonban az a hátránya az osztályok — illetőleg tanfolyamok számára külön-külön bekötött példányoknak, hogy az ismétlődő iskolában nagyon nehéz a könyv bevezetése . . . stb.)

A mi engem illet, én rajta leszek azon, hogy az I. osztályba nálunk bevezetessék, hanem jövőre már csak egy kötetben leszek hajlandó azt beszerezni.

Te ismét munkálkodásra szólítasz fel! Nagyon helyesen van, csak ird meg azonnal a feltételeidet, én ha azokat elfogadhatónak találok, azonnal munkába is fogok, mert most épen rá is érek és jelöld ki számomra a munkakört is, de előbb mindenestre tudnom kell, hogy mit és mennyit kell dolgoznom és munkálkodásomért mire számíthatok. stb.

Koncsek Gy. József.

Koncsek ezen levelére én tudattam, hogy bizony én a magam zsebéből nem fizethetem valami busásan meg a gyűjtögetést és átdolgozást, amit tőle várok, de ha úgy tetszik: adjuk ki a II-ik és III-ik kötetet közös rizikóra. Erre ő így írta hozzám e tárgyban utolsó levelét.

Gyoma, 1895. okt. 28.

Kedves Barátom!

Már azon tul vagyunk, hogy az ismétlődők könyve közös anyagi felelősségre adassék ki, mert az első részt már elkészítetted és annak idején is megírtam az okot, hogy anyagilag miért nem járulhatok semmiféle vállalat előmozdításához. Ismétlem tehát: mert egy házat vettem stb.

Mikor Csabán voltunk igaz, hogy én ígéretet tettem neked a munkában való segédkezésre, de az is igaz, hogy te még akkor sem tettél nekem semmi határozott ígéretet, melylyel homályos sejtelmeim labirintjéből kibontakozva egyszer a valódi célt vagy kézzelfogható eredményt, amiért nekem a munkához látni érdemes, csak a távol ködében egy pillanatra is fölfedezhettem volna. *Hogyan várhatad tehát tőlem a munkásságot akkor, amikor arra engem semmi sem buzdíthatott.*

Haid tehát az én feltételeimet is még egyszer. (It elmondja a feltételeket.)

Ha ezt elfogadod, akkor rögtön írj, hány erkölcsi elbeszélés és milyen tárgyú kell stb.

Neked már könnyű, mert meg vannak a saját füzetkéid, amiből most az egyiket, majd a másikat tárgyaid közül kiszedegetheted, de nekem csak a tenyerem van, amibe ismét semmi sincs.

Koncsek Gy. József.

Ime Koncsek saját leveléből kitűnik, hogy mit adott volna ő a könyvnyoz. Én az ő feltételeit nem fogadtam el, próba kéziratát már fel nem használtam, sőt a II-ik és III-ik kötet készítéséről egészen lemondtam, sőt a próbára kinyomott első kötet sem juthatott forgalomba, mert időközben kitzte a földművelésügyi miniszter a pályázatot »Gazdasági ismétlődő iskolák olvasókönyvére«, amelyet az új tantervhez kellett csinálni, s ez dugába döntött minden előbbi tervezetet.

A miniszteri tanterv egészen új alapra fektette a gazdasági oktatást s a *könyvhöz kész tantervet adott.* Ehhez irtam én újabb könyvemmet s így sem a saját régi ideám és 10 éves tanulmányom, sem a Koncsek ur 8 éves tapasztalata nem volt szükséges, mert *ki volt szabva, hogy minnek kell a könyvben lenni.*

Mikor Rátkay a »Szabadság« című lapban engem megtámadott, azonnal irtam Koncseknek, hogy ő, a ki legjobban tudja az igazságot: czáfolja meg a hazug állítást. Koncsek ekkor körörendő levelet irt hozzám, de legutolsó levelét, mintha a lelkiismeret mégis bántaná, — így végzi:

»U. i. Most már körülbelül tudom, honnan fű a szől! Mártonffy Zoltán ur zavart vizet ugy-e? Én soha meg nem támadtam senkit.

igy jól tudhatod, hogy téged sem, annál kevésbé biztam meg olyannal valakit. Mártonffy ur Gyomán Ilyésy Gyula barátomnál találkoztam velem körülbelül 1896-ban s lehet, hogy akkor hallhatott tőlem valamit.
Gyoma, 1900. július 31.

Koncsek Gy. József.

Én tehát csak azt mondhatom, hogy ha Rátkay és Koncsek irigylük az én könyvem sikerét, *írjanak jobbat*.

Ezek után kijelentem, hogy Rátkay ur insinuatióit megvetem és semmibe sem veszem s a királyi tanfelügyelőség nyilvános nyilatkozata, továbbá azon egyének *ellenbizonylatai*, akikre Rátkay ur támadásaiban hivatkozott: *kezem között vannak* s azokat illetékes helyen föl fogom használni. Én ugyan nem hordozom ezeket házról-házra, mert a más becsületén rágódni, jellememmel össze nem fér, de ha valaki nem volna meggyőződve afelől, hogy Rátkay én rólam valótlanosságokat állított, kész vagyok előtte okmányokkal bebizonyítani.

Vaday József.

MULATSAG.

A kőműves- és ács-szakegylet mulatsága. A nagyváradai kőműves és ács-szakegylet nyári mulatságát vasárnap este tartotta meg, a Karger-féle nyári vendéglőben, melynek jövedelmét az épülő egyelet javára fordítják. A népes mulatságon nagyon sok iparos ve't részt s nem használták fel a szociálista elnök terjesztésére, mint a multkor, a mikor a lapunk is szólt róla. A derék rendezőség minden törekvése oda irányult, hogy a rendezőket távol tartsa s így *Pasuk*, a ki most is készen állott lázító férczköltevényével, elvtársak hiányában háttérbe szorult. A mulatság vig hangulatban minden rendezés nélkül egész hajnalig tartott. — Ezen alkalomból, mint mindig, a kitűnő izléses ételeket és jó italokat Karger Sándor vendéglős szolgáltatta.

REGÉNY-CSARNOK.

Balny város titka.

Regény.

Francziából fordította: K-Ö.

24.

V.

Egy reggel Dubreuil korábban ment Ledouxékhoz, mint rendesen s a helyett hogy szokása szerint a szalonba ment volna, az iroda felé tartott. Lucie látta őt ablakából az udvaron átmenni, észrevette nyugtalan arcát s eléje ment a lépcsőházba.

— Mi baj Jakob? kérdezte, rossz híreket hoz?

Mindketten bementek a szalonba.

— Igen, kedves Luciem, ma reggel levelet kaptam atyámtól, azt írja, hogy lehetőleg, hamar térjek vissza hozzá. Mellékelve volt anyám levele is, melyben írja, hogy atyám napról-napra gyengül, már az ágyat sem tudja elhagyni, pedig ez egy az ő korában levő és munkához szokott emberre nézve végzetes lehet.

— Mennyire sajnálom! mint részt veszek bánatában!

Pár perc múlva újra megszólalt.

— Elutazik?

— Kénytelen vagyok vele, de együtt megyünk. Tudtul adom atyjának a hírt a mit kaptam, megkérem, hogy bizonyos ügyeket lehetőleg gyorsan fejezzen be és megkérem, — hogy adja nekem önt, kedvesem.

Kéz a kézben álltak egymással szemben, tekintetükből a végtelen szereteten kívül ugyanazt a kétséget lehetett kiolvasni: mit fog vajjon

Ledoux válaszolni? Ettől függött további életük boldogsága vagy boldogtalansága.

— Megyek atyjához, Lucie, de mindjárt visszajövök

Ledoux meg volt lepelve Jakob váratlan érkezése miatt.

— Mi ujság, kedves barátom? kérdezte. Miért ilyen szokatlan időben?

— Mulhatlanul beszélnem kell önnel.

— Nem a legjobb időben jött, most éppen nagyon el vagyok foglalva.

— Nagyon sajnálom, de nem várhatok, röviden fogok végezni.

— Anyira siet az elutazással?

— Meg akartam hosszabítani ittmaradásomat, de ma egy levelet kaptam.

Jakob átnyújtotta anyja levelét. Ledoux átfutotta s észrevehetően elsápadt, mit Jakob az atyjáról való rossz hírek hatásának tulajdonított. Elolvasás után visszaadta a levelet Jakobnak és így szólt:

— Igazán engem is fájdalmasan érint atyjának rosszulléte. De mit óhajt tulajdonképpen tőlem?

— Már többször kérdeztem öntől, de sokoldalú elfoglaltsága miatt mindeddig nem mondhatta meg, hogy mennyire rug atyámnak önnél letett vagyona?

— No meg azért is késlekedtem a válaszal, hogy önt minél tovább itt tartsam.

— Köszönöm, uram, nagyon hizeleg nekem az ön igazán atyai szeretete, de bármily nehezemre esik is az elválás, kénytelen vagyok vele. A levélhez, melyet mutattam, egy másik is volt csatolva, melyben atyám vagyonáról rendelkezik. Ön tudja, hogy megbízott engem, kérjem fel önt a környéken egy alkalmas birtok kiemelésére és megvételére, minthogy azonban én gondoltam, hogy önnek erre nem lesz ideje, magam néztem utána a dolognak és a szomszédos Matiroux-féle birtokot választottam ki. Az árban is megegyeztünk, hatvanezer frankban. Mindenek előtt tehát ennek a kiutalását kérem lehetőleg hamar.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Darányi lemondásának hite.

Budapest, aug. 21. (Saját tud. táv.) A bécsi hétfői lapok regisztrálják, hogy Darányi Ignác lemondása közvetlen küszöbön van, sőt egyik-másik már pozitívum gyanánt közli a lemondás tényét is. Nálunk is fölmerült a hír, hogy Darányi a nyár folyamán be fogja adni lemondását s ugylátszik, az említett lapok jelentései a nálunk már korábban keringő híreknek csak visszhangjai. Itteni politikai körökben azonban sem a lemondás tényéről, sem annak szándékáról mitsem tudnak.

Vilma királynő eljegyzése.

Budapest, aug. 21. (Saját tud. táv.) A legújabb hír szerint Vilma hollandi királynő eljegyezte magát Adolf Frigyes meklenburgi herceggel, a ki most 27 éves.

Nagy vasuti szerencsétlenség

Szófia, aug. 21. (Saj. tud. távirata.) Borzasztó nagy vasuti szerencsétlenség történt Plevna mellett. Két személyvonat összeütközött, s a katasztrófának eddig husz halottja és számos sebesültje van.

Egy művész kitüntetése.

Berlin, aug. 21. (Saj. tud. táv.) Az idei nagy berlini képzőművészeti kiállítás alkalmából a német császár Joanovics Pál bécsi festőnek a képzőművészeti kis aranyérmel adományozta.

Királyunk köszönete a szultánnak.

Konstantinápoly, aug. 21. (Saját tud. táv.) Ferencz József király igen melegen köszönte meg a szultánnak a születésnapja alkalmával küldött szerencsekívánatokat.

A román király látogatása.

Bécs, augusztus 21. (Saját tud. távirata.) Egy helyi könyvnyomtatás jelentése szerint Károly román király e hó 29-én inkognitóban Bécsbe érkezik, másnap a király látogatására Ischlbe utazik, a honnan ugyanaznap délután Erzsébet Mária főhercegnő látogatására Traunkirchenbe megy. Onnan még aznap este visszatér Ischlbe és 31-én Münchenen át Ragatzba utazik fűrdőzésre.

Egy bécsi színész eljegyzése.

Bécs, aug. 21. (Saját tud. távirata.) Odillon asszonyt, a bécsi Volkstheater tagját eljegyezte Rakovszky cs. és kir. kamarás, Rakovszky István képviselő öccse. Az esküvőt a legközelebb megfogják tartani.

Délafrikai háboru.

Fokváros, aug. 21. (Saját. tud. táv.) Milner fokföldi kormányzó a menekült uitlanderek küldöttsége előtt kijelentette, hogy a háboru befejezése előtt lehetetlen visszatérniök Transzvalba.

London, aug. 4. (Saját tud. távir.)

Szenzációs eseményről hozott hírt egy Pretóriából érkezett távirat. A legújabb harc alkalmával Devett tábornok az angol csapatokat érzékenyen megverte és négyezer angol katonát elfogott, kik között magasabb rangu tisztek is vannak. A lesújtó hírek Londonban leirhatatlan hatása van.

A perzsa sah Bécsben.

Budapest, aug. 21. (Saját tud. táv.) A perzsa sah szeptember közepén négy napra Bécsbe érkezik, amikor a királyunk vendége lesz.

Waldersee fogadtatása Münchenben.

Berlin, aug. 20. (Saj. tud. táv.) A kelet-ázsiai főparancsnokságtól a Wolff ügynökség a következő táviratot kapta Kufsteinből: Ha már Lipsében is fényesen fogadta a parancsnokló tábornok a szász király parancsára Waldersee gróft, Münchenben rendkívül ünnepies aktussá alakult a tábornagy üdvözlése. Ünnepiessé tette a királyi ház öt hercegének megjelenése, a kik Luitpold régens-herceg megbízásából jöttek ki a pályaudvarra Arnulf herceggel az élükön. Méltó befejezése volt az utazás első napjának a kufseini fogadás, a hol Pintér altábornagy üdvözlölte Waldersee gróft Jenő főherceg megbízásából.

Öngyilkos fiatalember.

Budapest, aug. 21. (Saját tud. táv.) Beck Béla dr., a Leszámitoló Bank igazgatójának a fia a fehérmegyei Velence községben hirtelen meghalt. Először híre járt, hogy a vadászatban baleset áldozata, most azonban kiszivárgott, hogy öngyilkos lett. Az előkelő fiatalember öngyilkossága mindenfelé nagy feltűnést keltett.

A visszautasított szerelmes bosszúja.

Budapest, aug. 21. (Saját tud. táv.)
Heller Jakab 28 éves fővárosi ügynök szerelmes volt Steiner Róza kereskedő leányába, a ki a szerelmes fiatal ember vonzalmát nem viszonzozta. Később megkérte a kezét, azonban a lány ajánlatát visszautasította, a miért ma délután forgópisztolylyal rátámadt és háromszor rá lött. A golyók találtak, s a megsebesült leány állapota reménytelen.

Bresci védője.

Róma, auguszt. 21. (Saját tud. távirata.)
A lapok jelentése szerint Turati barátai nem értenek egyet arra nézve, hogy tanácsos-e Turatinak elvállalnia Bresci védelmét. Ferri, Bicolati és Costa állítólag a védelem elvállalása mellett nyilatkoztak. A Messagnero jelentése szerint Turati talán Maino szociálista képviselővel együtt fogja védelmezni Brescit. Turati ma este meglátogatta Brescit, a kinél ma este hivatalból kirendelt védője: Martelli ügyvéd is járt.

KOZGAZDASAG.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1900. aug. hó 21-ik napján tartott vásárban eladott természettermények és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 14.—13.80. Kétszeres buza 11.40—10.80. Rozs 12.—11.20. Arpa 11.—10.40. Zab 9.60.—9.20. Tengeri: 13.—12.60. Borsó 34.—. Lencse 36.—. Bab 13.20. Köleskása 24.50. Burgonya 7.20. 100 kiló lángliszt 26.—. zsemlyelisz 25.—. fehérkenyér liszt 24.—, barnakenyér liszt 21.—. széna fuvarral 4.—, szalma 1.— Szalonna 108.—, 6 kiló zsúp-szalma —16, 150 dkg alom-szalma —10. 1 köbm. búkkfa 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus —.96, öntött gyertya —.86. Lámpaolaj —.82. 1 liter ó-bor 1.20. Uj-bor —.80. Pálinka —.72, Szilva-pálinka 1.20. Szesz 2.—. 1 mm. kőso 21.50, nyers fagyú —.48. olvaszt. fagyú 72.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 68.—, uj bor 50.—, mész 2.10, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.—, kendermag 24.—. köles —. repce —.—, dió —.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 42.—. Egy kilogramm savanyú káposzta —, szalonna 1.12, sertéshus 1.—4, juh-hus 68, veres hagyma 12, fog-hagyma 22, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 18. Egy liter kóolaj 40, mm. búkköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Forgalmi kimutatás 1900. évi aug. hó 21-ről. Tiszta buza körülbelül 1700 hltr. kétszeres buza 350 hltr, rozs 420 hltr, arpa 300 hkl, zab 300 hltr, tengeri 160 hltr, burgonya 360 hltr. Lásas jószágok: Hizott sertés mintegy 70 drb, félhizott 125, sovány 250, süldő 310, malac: 470, hizott marha 14, jármag ökör 380 fejős tehén 220, borju 230, bivaly 10, juh és kecske 130, ló 232.

Marha ártáblázat 1900. aug. hó 21-ről. Egy pár első rendű jármag ökör 650—710, egy pár másodrendű jármag ökör 500—630, egy pár harmadrendű jármag ökör 280—480, 1 drb fejős tehén 100—250, 1 drb vágó ökör 250 kgr. 156—236, 1 drb vágó tehén 150 kgr. 124—190, 2 drb. veres borju 28—50, 1 drb. fél éves borju 38—48, 1 drb egy éves borju 50—78, két éves borju 72—176, 1 drb hizott sertés 86—140, 3 pár fél éves 28—36, 1 pár egy éves sertés, 40—66, 1 pár két éves sertés 64—140, 1 drb igás ló 160—320, 1 pár ökörbőr 40—52, 1 pár tehénbőr 28—36, 1 pár bojubőr 10—20, 1 pár lóbor 8—22.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, aug. 21.	
Osztrák hitel	663.—
Magyar hitel	681.50
Allamvasut	651.50
Rimamurányi	516.—
Magyar jelzálog	422.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, aug. 21.	
Buza októberre	7.61
Buza júniusra	7.98
Tengeri	6.17
Rozs okt.	7.05
Zab okt.	5.39
Káposzta, repce, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. aug. 21-én.

Magyar aranyjárdék 4%	95.75
Magyar koronajárdék	90.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	100.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	99.60
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	97.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	91.10
Italmérségi jog megváltási kötvény	98.—
Horvát-szláv földterhermentesítési kötvény	92.50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	158.50
Tiszaszabályozás szegedi sorsjegyek kölcsön	189.—
Osztrák járdék papírban	97.50
Osztrák járdék ezüstben	97.—
Osztrák járdék aranyban	96.25
Osztrák korona járdék	97.40
Osztrák államsorsjegyek	183.50
Osztrák magyar bankrészevény	17.05
Magyar hitelbankrészevény	681.60
Osztrák hitelintézet részevény	662.75
Párisi vista	—
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	19.31
Németbirodalmi márka	118.20
London vista	—
20 márkás arany	28.62

SZERKESZTOI POSTA.

B. S. urnak Helyben. A már más lap által leközlött közleményeknek nincs terünk.

A szerkesztő által feladott:

Dr. VUCSKICS GYULA.

M. kir. posta- táviratigazgatóság Nagyváradon.

5604—1900.

Hirdetmény.

Az osztrák postaigazgatás már ismételtelen felszólalt a Magyarországból

Ausztriába elégtelenül bérmentesítve feladott levelező-lapok nagy száma miatt. Ujabban eszközölt feljegyzések szerint egyedül a bécsi központi levélkézbesítő hivatalhoz hat hét leforgása alatt 35.260 elégtelenül bérmentesített levelező-lap érkezett Magyarországból. Ezen hibás bérmentesítés azon körülménynek tulajdonítható, hogy a közönség a folyó év január hó 1-vel életbe lépett tarifális változásokat még most sem veszi figyelembe s Ausztriába szóló levelező-lapjait még most is 5 fillér helyett 4 fillérrel bérmentesíti.

A közönség tájékoztatására ez alkalomból ismételtelen közöljük, hogy a külföldre szóló egyszerű levél díja 25 fillér, a levelező-lap díja 10 fillér, Ausztria-, Bosznia-, Hercegovina-, Németország-, Szerbia- és Montenegróval való forgalomban pedig a levél díja 10 fillér, a levelező-lap díja 5 fillér.

Magyar kir. posta-táviratigazgatóság.

Nagyvárad, 1900. augusztus 10.

Rutter,

posta- távirat tanácsos.

ÉRTESETÉS.

Tisztelettel tudatom az igen tisztelt vevőim és a n. é. közönséggel, miszerint

Fő-utca, Rimanóczy-házban levő

hentes üzletem

teljes átalakítása és újonnan berendezése végett

az eladás

augusztus 21-től kezdve üzlet-helyiségem udvarán felállított fasátorban és fióküzletemben, ifj. Popper József fűszerkereskedése mellett eszközöltetik.

A n. é. közönség további pártfogását kérve

teljes tisztelettel

Fröhlich János.

FÜRDŐI MENETREND.

Érvényes 1900. május 1-től.

Nagyvárad—Püspök-fürdő—Félix-fürdő.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad . . . . . ind.	—	730	950	—	†	—	435	—	858	†
Vásártér . . . . . >	—	722	946	*1133	105	235	427	638	850	1118
V.-Velenceze . . . . . >	—	740	1000	—	120	301	445	655	915	1132
Rontó † . . . . . >	—	754	1014	1203	133	314	459	708	929	1150
Püspök-fürdő . . . . . >	—	759	1019	1203	138	319	504	713	934	1155
Félix-fürdő . . . . . érk.	—	817	1037	1220	151	332	521	727	951	1209

Félix-fürdő—Püspök-fürdő—Nagyvárad.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	
Félix-fürdő . . . . . ind.	—	820	910	1042	*1221	152	335	524	781	849	953	1215
Püspök-fürdő . . . . . >	—	838	—	1100	1232	203	347	541	743	—	939	—
Rontó . . . . . >	—	842	916	1104	1236	207	351	545	748	856	1000	1220
V.-Velenceze . . . . . >	702	856	930	1117	1249	220	406	600	801	910	1014	1236
Vásártér . . . . . érk.	717	911	945	1131	104	232	421	615	816	925	1029	1251
Nagyvárad . . . . . >	—	905	941	1127	—	†	—	608	—	919	1023	†

A *-gal jelölt csak vásár- és ünnepnap közlekedik.

Ezen vonat †) csak szükség szerint, mint különmenet fog közlekedni.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.